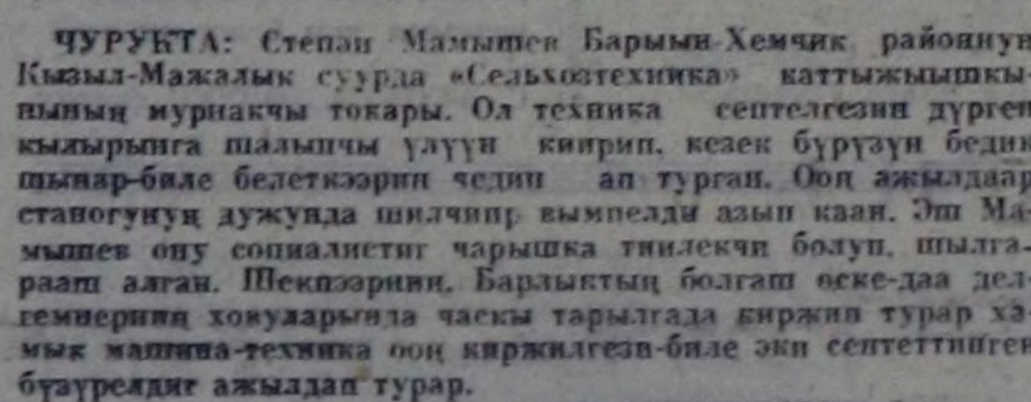

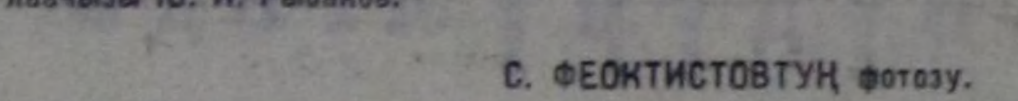
РЕСПУБЛИКАНЫҢ КҮШ-АЖЫЛЧЫ ХҮННЕРИ

Бистин кодр

О. ОХЕМЧИКТИН фотозу.

Б. КАЛГА-ХӨӨ.
Улуг-Хем район.

С. ФЕОКТИСТОВУН ФОРТУ.

ДУКТУН ЧИДИРИИН БОЛДУРБАС

Т. ДАМБАЖЫК,
совхозтун зоотехниги.

К. КОМБУ

Түңнелдерни сайгарбышаан

Хийд амьдрах тулд бейнээд,
Районда тугуй элчлэвч
хүсгэлтэй турса-да, оон
шувары кууд, хамтаа-тууд
ажлаалда бир дарай шиги-
лэрлээр ажурлуу айтырыг —
тудсуужларын өөрдрийн, бе-
летээрн болур. Оон ужурун-
дад өскөөртөг ажилчин кү-
дээш политиксасслыг ажи-
лда дегилчин улам бедир,
бүгү ажыл-шичилерин күү-
сыг ялавчн соруулгарын
күүседирмиче мобилизаастар
уягурлут.

Д. ДАРГАН,
СЭКП райкомунун секретарян

Д. ДАРГАН,
СЭКЛ райкомунун секретары.

ТӨЛЕПТИГ САЛГАЛ ДЭЭШ

Хой ажылы биске шаг-шаандан бөөр кол айма болуп келген. Ол бүгүн-даа, эрте-техникалык кайгачы сайыраан үзүндө, республиканын уаус ажил-агыйымын бир чутуа алдырынын бирээли болуп артыпшаан. Амгы үеде калээ ажил-агый бүдүрүлгөсүндө, бистин 27 совхозтун 16-сында, 27 колхозтун 18-инде хой ажылы кол уланымшык болуп турар. Бүгүнкү джаап турар элтин барык чартын хой ээди болуп, а совхозтарын, колхозтарын ап турар орталыгын 55 хуузу хой ажилындан кирип турар. Бистин байдалымыс-биле ашарга, хой ээдин бүдүрүлгөсүн бот-үзөткө инек болгаш хаван ээдин бүдүрүлгөсүн ыракта чик.

Бо бүгүн аныктар эки билип, хой ажилын дөжүдүлгөсүн илдепкелди-биле кирип турар. Сөөлү ийи чылаа комсомол организациялары хой ажилыне 230 аныктарын чоруткан. Чылдын-на хой төрүп турар үеде 800—900 анык кижилерин сакманниктедип чорудары чачыл болу берген.

Хой ажилын хөгжүдүлгөсүн аныктары хаара тудар талазы-биле хой-хой комсомол организациялары тодаргай ажилдарын чорудуп, дөштүг тунелдерин чедип ап турар. Комсомол райкомнары анык кадарчылар ортузунга социалист чарышты тодаргай ухтуртуп, «Эн эки анык хой-жү» деп ат дөштү конкурстун чорудуп, оларын сөлдөткөн эрттирип, хоочуннар болгаш сураглыг кижилер-биле ухтургажыларын эрттирип турар. Илангыя ВЛКСМ-нин Эркин, Монгун-Тайга, Улут-Хем райкомнары бо талазы-биле багай эвес ажилдап келген. Монгун-Тайга районун колхоз-тарында 132 аныктар, оон иштинде 72 комсомолчулар ажилдап турар. Чүгө сөөлү ийи чылда хой ажилыне 41 анык кижини чоруткан. Хойжу бригадаларда үш комсомол болуктерин тургускан.

Эркиннин «Чаа орук» колхозунда комсомол комитети аныктарын хой ажилыне чорудар ай-тырыгын чедипкелдини шиптирлеп келген. Амгы үеде мында 170 анык кадарчы бар, 32 комсомолчу кол кадарчы болуп ажилдап турар. Колхозта комсомолчу-аныктарын ийи хойжу бригадалар тургустунган. Анык кадарчыларын көргүзүлгөсүн эки.

Партия организацияларын ухтургажы, оларын хун боруу салымшыкын, боттүг дөштүгкө болгаш дуузы-биле аныктар хой ажилына моон сонгаар-даа улуг үүлени бүдүр-ер ухтуртуп. Бо айтырыгын чутула болуп турарын чылдагалар чүдө дөштө, бүтү хойжу-ларын чүгө 22 хуузу үжөн хара чедир анык кадарчылар болуп турар болганда, хой ажилыне анык кижилерин аям-даа хаара тудар ухтуртуп бис. Моон алгаш көргө, лалылай берген кадарчы-ларга салга кылдыр анык кижилерин белеткөр айтырыг сонгаараттымыс соруга болуп турбү-жө, чамдык ажил-агыйларын ухтуртучулары бо айтырыгын чутулаын үнелеп көрбөй турар.

Чиктерден көрөли. Эрткен чылын Каз-

Хемнин ажил-агыйларында 80 кадарчынын чүгө ийин үжөн хара чөтөс анык кижин болган. Танды районда хойжуларын чүгө он хуузу анык хойжулар. «Элетес» совхозтун 45 кадарчынын чүгө 6 кижин аныктар, Кызыл хоорай Советинин «Тере-Хал» колхозунда 62 кадарчынын чүгө 7-зи анык кижин. Бо саннарын моон-даа ийи уламчылап келүр.

«Тес-Хем» совхозтун, Монгун-Тайга районун колхозтарын ухтуртучулары ажил-агыйга комсомолчу-аныктарын хойжу бригадаларын тур-густар дугайында санал-оолдун тоон көрбөй тур-лары бээ канчап-даа таарышпас.

Хойжуну ажилы чымыштыг, берге-даа болза, хүндүлүг, бедик харымсалыг иш. Хой ажилында аныктар шудургу ажил-агыйн көргүзүп, кадарчы мергежилдин нарын аргаларын шип-дөштүг, боттүг мастерлер болуп, бедик көргүзүл-гөсүн чедип ап турар. Эрткен беш чылдын түн-нели-биле хой анык хойжулар чазактын орден-нери, медалдары-биле шаңнаткан. Күш-ажыл-дын Кызыл түк ордени-биле шаңнатканнар: Мас-кыр-оол Дукар-оол («Найрал» совхозта), Мон-гун Алтай-оол (Тандынын «Коммунизмдин хер-ели» колхозта), Союн Алдын-оол (Эркиннин «Чаа-орук» колхозта), Чамыр Энир («Улут-Хал» совхозта) олар боттүг-даа шолбаннар-дыр.

Чон анык малчынарга улуг идегиди көргү-зүп турар. Малагья ССР-нин Дээди Советинин депутаттыгына «Тээли» совхозтун анык хойжуу Эрегө Серен-оол биле Тес-Хемин «Ал-Эрик» колхозунун анык хойжуу Даваа Севибааны сонгаан, Тыва АССР-нин Дээди Советинин де-путаттыгы алды анык хойжуларын сонгаан маада тодаргай херечи болуп. Он-он анык хой-жулар — чер-чер Советтеринин депутаттары. Э-ркин районун бир муракчы хойжуу Хайын Свердлов ВЛКСМ-нин XVI съездинде бистин рес-публиканын аныктарын төдөдөп чоран. «Тээ-ли» совхозтун хойжуу Анна Садкач — комсомол-дун дээди шаңналы «Хүндүлгөдүн демдээ» деп херек демдөүнүн адилеттик.

Чоокта чаа ВЛКСМ-нин Эркин райкому комсо-молчу-аныктар бригадаларын аразында со-циалист чарыштын түнелин үндүргөн. «Чаа орук» колхозта Союн Алдын-оолга ухтурган бри-гадалар тилекти деп санаан. Бригада төрөж хойларын хураганнарын менди доруктуртуп, чүс хойга онаштыр чүс хураган алыр хүлөдөгөн күстөккөн. Мында 23 кадарчынын 16-зы комсо-молчу болуп турар.

Улут-Хем районун хой кадарчылары Ино-кентий Санчы, Василий Кыргис, Тараачы Чы-ба, Виктор Биче-оол, Дукар-оол Маскыр-оол, Өвүрүнү — Монгун Чынгиз-оол, Монгун-Тайга-нын — Александр Серен, Раиса Иргит дөштө эске-да он-он аныктар төрөж хой бурузундан алган чаш төдүн буруу-биле камгалат алганнар, му-ракчы малчынардан дуак чок көргүзүлгөсүн.

Хой ажилыне аныктарын хаара тудар ажилдын кол үндөткөн хойжуларын култур-

луг амдырал байдалын экижидеринде. Хойжу-ларын суураарга доктаамал чурттадып, ээлчег-лиг ажилче шилчидери мааа улуг роюду ой-наар ухтуртуп. Хойжуларын турар черлери суурааларн ырак, өткө чытап, чайлаары анык кижилерге берге деп чүгө чутаажок. Ичангаш «көржө-оолдар» хемчеглерин шиптирли-би-ле ап чорудуп, өлчө улуг кичээгейни салыры колхоз, совхозтар ухтуртучуларын, мыда партия, совет болгаш комсомол органдарында хамааржыр. Комсомол организациялары бо тала-зы-биле бот-илекейин көргүзүп, чаа байдал-би-ле ажилдап чорукка аныктарын хаара тудар ухтуртуп.

Комсомолдун XV област конференциясы хой ажилын улам ийи хөгжүдөр болгаш малчы-нарын суураарга доктаамал чурттадырыне база ээлчеглиг ажилче шилчидеринин талазы-биле комсомол организацияларын соругаларын бүтү тала-биле чутаалажып, хандыр аналитеп көргөш, тускай хемчеглерин хуушор алган. Хү-лап алган шиптирлерин амдыраага боттады-рар дөшт комсомол организациялары организ-тыг хемчеглерин ап турар.

ВЛКСМ обкомунун VII пленумунун шиптирин боттаар хой ажилын хөгжүдүлгөсүн аныктарын киржилгенин комсомол организацияларын шал-ымчы ажил-херээ деп чарлаан. Тоску беш чыл-да комсомол организацияларын хой ажи-лыне 1000-дан эвээш эвес аныктарын чор-удар ухтуртуп. Анык хойжу кижин буруу-биле ажилды экижидерин, оларын амдырал хан-дырылаанчыне онза кичээгейни салыры, куль-тура-масын болгаш идея-кижидилгелиг ажилды күштөдирерин пленум комсомол ор-ганизацияларындан негезин. Комсомол өтө органи-зацияларын малчынарга мал чөм белеткөр, олар-нын турттар бакчыларын, мал каааларын ту-дар, септээр талазы-биле дуузын доктаамал көр-гүзөр.

Хой ажилыне аныктарын хаара тудары, оларын малчынын мергежилдин өөдөдү чуту-ла айтырыг болуп турар. Хойжу кижин зоотехни-гия, ветеринариянын үндөткөннери билген тура-ры оон ажилына ажитыг болгай. Амгы үеде Кызылда келээ ажил-агый техникумуну чы-нарында ийи ай хуузалыг хойжулар куруу ажил-дап өгөлдөн. Ол бо талазы-биле улуг дуузын көргүзөр.

Хоочун хойжуларга таланттыг салгалды белет-көрү — бисте хүнүнү чутула айтырым чүгө тө-лөдө өлчө чотугу кичээгейни салып, анык малчынарын ажил-амыралына, өөдөдөгө-жине баа шыгартылаанга таарымчалыг бай-далын тургустар дөшт тодаргай хемчеглерин алы-ры партия, Советтер, комсомол болгаш ажил-агый органдарында негетинип турар. Ону шиптир-леп шыдаар-даа ухтуртуп бис.

А. КАНЗАЙ,
ВЛКСМ обкомунун ийги секретары.

Хоочун бүдүрүлгөдө ажил-иш болгаш четпестер

Хем, кидис идиктер кылдыр талазы-биле Тывада сурагжаан алгы заводунга чоокта барып, оон ухтуртучулары болгаш муракчы кижилери-биле чутаалаштым. Партиянын XIV съездинин шиптирлерин амдыраага боттадырар дөшт күжөткөннө ажилдап тур-рар бо бүдүрүлгө коллектив-нин чедипкелдини сонгуур-ган көрдүм-даа.

— Завод коллективинин кижилерин ролуну ухтур-дуузын дугайын чутаалап бо-луп силер бет — деп, профес-сөл комитетинин даргазы эш С. К. Михальченкодан айтырыг салдым.

— Ийи айтырыг салыры-нарга алган боданы бердим — дөшт, Светлана Константино-на заводта хой-ниги органи-зацияларын ажил-ишчилер ортузунга организастан турар ажилын чутаалады.

Алгы заводунда бүдүрүл-гөсүн 60 ажил хоочуннары бол-гаш шалыччылар бар. Анастасия Николаевна Охотникова-нын чиккеке ап чутаалады. Ол чүгө бо бүдүрүлгө 30 чыл ажилдаан. Кертик-оол Колур-олович Хүрекен 25 чыл ажилдаан. Оон эске-даа хо-очуннарын дуузы-биле кид-ис болгаш хем ийи кыл-дырына мергеженирин хой кезин база-ла муракчылар апарган. Оларын муракчы дуржулгазын бүдүрүлгөсүн хемчеглерин партия хурадал-арына чутаалажып, анык кадарчы күй-ажылга инек, ону үнелеп көөргө кижизди-п келген.

Заводка 25—30-чылдар чед-ир ажилдаан бедик мерге-жилдик бүтүн өг-бүлелер белин бар болду. Николай Марков каалай Варвара Маркова баа уруу-биле, ол ишкан Михаил Казанцев каалай Галина Казанцева-биле калы чангыс неке ур-де ажилдааннар. Га-лина Казанцева кидис ийи са-лыр бригадалары боттадырар. Ол бригадала заводта бедик көргү-зүлгүтүп. Күш-ажылдын бүдү-рүлгөсүн, продукциянын шы-нарын белинип турар.

Күш-ажылда өрткөк үнел-ипел организацияларын хем-чеглерин боттадырымын,

бүдүрүлгөсүн аргалап башка-рында илдепкелди киржиң, үдөтүр бүдүрүлгөсүн ажи-ктын бедиринде эштер Хү-рекен, Г. Вендерлах болгаш өскөдөр-даа улуг салымшык-ын кирип келгенер. Оларын күш-ажылчы үдөтүр-чжээ коллективте бүтүрөдүг кижиз-дикчи күш болуп турар. Коммунист күш-ажылдын шалымчы эш Хүрекен дур-жулгазын мастер. Ол продук-циянын шынарын тодаргай контролөр. Оон шипчээчи ка-раан, түдүтүр, шимчентер хоолу таварыр багай кылган кидис ийи өрткө-даа, шына-ры багай болган таварылдаа ону кылган ажилчынараже де-дир эгиттинер.

Күш-ажылды өрткөк үнел-ипел организацияларын деп-шилгелиг аргаларын Красно-ярскинин муракчы бүдүрүл-гөсүндө өөргөнип алган мас-тер бригадир Л. Алметова эш Г. Бехмеевнын быжыкчылар бригадаларын шефе ап, мыда аныктарын муракчы дур-жулгага, күш-ажылдын бүтү-рүлгөсүн дөшт, бедик шынар дөшт, завод марказ дөшт ийи күзүл-чүтүлүгү, — шудургу ажил-ишчилер болурунга кижиз-дикчи болуп турар.

Партия, профсоюз органи-зациялары тоску беш чылдын дайынчы даалгаларын чедип-келген күжөдиринче ажи-ишчилерин мобилизастан тур-рар. Оон түнелинде бо чыл-дын эрткен дөрт айында 306 муш рубльдин планын про-дукциянын 333,9 муш рубльге күстөккөн. Ол үеде күш-ажыл-дын бүдүрүлгөсүн 10 хуу эсе-ке. Эрткен чылда завод чед-ипкелчин чок, каргалгалыг ажилдаанын продукциянын бот-үзөткө улуг болган. Бо чылдын дөрт айында каргал-гал уштууну өгөлдөн. Хоюу-лаашкындын үнеринге чаа ста-новтарын ажилдаан, продук-циянын шынарын экижиктеги дуузаалай. Ичангаш эрткен дөрт айла 20 муш рубльдин ортузундан алган. Ону чедип алырынга хем айаан, дүтүг камналыгы ажилдап келгени база дуузаалай.

Дөртө көргүзүлгөсүн чедип

алырынын бир чутула аргазы социалист чарыш. Бо улуг ажил мында кошкак болуп артыпшаан. Чарыш кижин бү-рүзүн коллективте ийи-иш-тилде, завод марказын ал-дар-хүндүзү дөшт бот-харыс-салгазын боттөрүкка, проф-фесионал чоргааралга чачык-тырар дөштөткөн улам экижи-тирар дөштөткөн улам экижи-тирар дугайында СЭКП Төп Ко-митетинин доктаалында айты-кан болгай. Заводтун чамдык чехтеринде чарыштын негел-дери бижин аспаан. Ийи кылдыр дүтүг арылап, белет-көр чөхте ажилчынарын эш хуу дуузалыгылга болгаш сагылга-чүрүм кошкак. Мо-раль талазы-биле бедик мөү-шнарларга кижизидеринин хемчеглерин чарышты организа-таар үеде ажилгалтынмайн келген. Оон уламчылан анык ажилчынарын ортузундан ийи-чангыс кижилер ажил шал-ымчы үрөөр, арага-лаар чоруктар бар. Эштер Со-ловьев, Селиванов, Ермаков дөшт шынар аныктарын чү-рүк-сагылгазын багай болуп турган. Коллективте кижизид-гели ажилчынын кошпаандан ол аныктар ажилында үн-дүрткен. А оларын элп алыр, күш-ажылга чачыктырар дөшт кым-даа шодот кыл-гана. Бо чылдын чүгө бирги кварталында бөзүн 26 кижин ажилдап үндүрткен.

Бүдүрүлгөсүн ажилчына-рын коммунист моральдын мөзүлгөсүн кижизидеринин, со-рук-чүлгөдүн байдарынын бир шолкаан болуп коммунист күш-ажыл дөшт ийи-иш-тилде эргей. Бүдүрүлгөсүн 150 кижин бар-дыр. Олардан чүгө 47 кижин коммунист күш-ажылдын шалымчы деп хүндүлүг аттыг. Бүдүрүлгөсүн 12 коммунист, 7 комсомолчу бар. Партия, комсомол органи-зацияларын хуузалык бо чылын өздөчөк болгон.

Бүдүрүлгөсүн ажилчынын белиди, хол-биле кылдыр ажилдарын механизастаары аям-даа хөгжүдүлгөсүн. Ичан-гаш чаа алган машиналар-нын, станоктарын ажилдаа чотугуздан фонд эгидилгени ба-гай. Кидис ийи-иш дүтүн са-лыр чөхте дүтүг хол-биле кылдып, майыктай салып турар. Дүтүг хонгалаар чөхте дөштүн

нут. Ол дөртө бүдүрүлгөсүн културалыг күдүзүн ба-дыткап турар.

Күш-ажылчы кижилерин билг-мергежилдин бедиринин бир чутула быразы — эконо-миктиг билгилер-биле чөпсө-ленишкенин база кошкак. Кол экономист Мария Данышина, кол инженер Андрей Жаров эрткен чылын-на 20 кижин динчакчыг экономист бил-гилерин бөлүмүн башкы-лаарын хүлөткөн хирезинде, мынчага чедир чангыс-даа ки-чөөл өрттөрбөз. Коллективте уран чүл бөлүмүнүн ажилы шутт уттудугуран. Заводтун хоочун шалымчылары-биле аныктарын ухтургажыла-ры болгаш коммунист кижизидилгенин эске-даа күш-ажылчы кижилерге үдөтүлгө, дөштүг хемчеглерин чүгө ажил-галайын, үдөдөйи турарын партия организацияларын сек-ретары эш Ефимов-даа, мест-ком даргазы эш Михальченко-даа, комсорт эш Воробьева-даа ботан көөр ухтуртуптар.

Заводтун бүдүрүлгөсүн күжөдиринин бир берге чүгө болза, кидис-даа, хем-даа ийи кылдыр хамык-ла чиг-эtti Красноярск хоорайдан экип турары. Оон ухтурунда про-дукциянын бот-үзөткө улуг. Ол шыкар бүдүрүлгөсүн чехтери кылмы болгаш чедипкелдин ажилдарына шалымчыг. За-водта хой-ниги организация-лары бо четпестери чылдаар дөшт чогадымчы аргаларын ажиллап, деминг ажилдаары чутула-дыр.

О. ОХЕМЧИН,
«Шынык» тускай көрр.

Чеве-Хемчик районун «Чыра-Бамы» совхозунун хойжуу Иаваа Монгуш тоску беш чылдын ийги чылынын эрткен айларында төрүүр 100 хойга онаштыр 96 хураганы камгалат алган.

Совхозтун дирекциясы, парком болгаш ажилчы комитет хойжуну көргүзүүн үнелеп көргөш, оон адын совхозтун хүндүлөп камбарында кинрген.

ЧУРУНТА: коммунист күш-ажылдык шалымчы Н. Мон-гуш.

А. НОВАЛЕНКОНУФ фотогу.

САДЫГЖЫ ӨГ-БҮЛЕ

Садыгжын хүндүлгөдүг, харымсалгалыг хүлөдөгөсүн Сир-оол болгаш Зоя Сарыг-дарлар он дөрт чыл иштинде ак сеткилдиг күжөдир келген. Эрткен чылын олар бараан саарылгалыг планын 108 хуу күстөккөн. Оон-биле калы кооперацияга кижичин кижин алыр талазы-биле чон орту-зунга ажилды кызымаккай чө-рүткөш, планын барык бүдүн чартык катап ажил күстө-көп. Тоску беш чылдын ийги чылынын боттайгы кварта-лында планын 109 хуу күс-төккөн оларын үрө-түнелгел-диг ажилынын херечин. Са-рыгдарларын күш-ажылчы чедипкелдеринин чакым чүдөл? Оларын ажилдаан

магазиндин үнел-кирген чон ууулбес. Алаа бир-де дуга-ры келген: салды алычкылар бе-зин мыда аны-бур бараан-нарын ассортментинин элбөз дөрдөз өскөдөр. «Оо, Теве-Хал салды дык-ла эки-дир. Магалыг хой, эки бараан-нар мында чүгө шыкарды-ликип мактаан сөстөрүн киж-и улаа-дараа дыналар. Муракчы салдыгалар чон-нун хергелдиги динчангыр. Чаа барааннары доктаамал чедип ап турар. Хергелдиге-лере эвилден-ээдик. Магазин-нин ишти арыг-сылыг. 1959 чылда Кызылдын кооп-ератив үчүлгөсүн, оон соонда Иркутскин кооператив техникумун дооскам, че-

дип алган теоретиктиг билин Сир-оол, Зоя Сарыгдарлар практиктиг ажил-биле мерге-жилдик холбоп турар. ССР-нин тургустунганын 50 чыл онга утуктуур салымчы културалыг бедиринче ут-ланган социалист хуузалгел-дин күжөдир дөшт алып шу-дургу ажилдап келген. Унуу-кунуг садыгашкынын база организация турары ай, квар-тал, чыл планынын ажил күжөдиринде ийгилиг берген. Теве-Хал магазинин бо муракчы салдыгаларын Ийе магазининин коллективин со-циалист чарышка кийгыр-ган.

О. ЧАН-ООЛ,
Чеве-Хемчик район.

Часкы хову ажилдарында механизаторларын болгаш тарважыларын чедипкел-ниг ажилдаары хову тур-лаанда оларга аям-чөм белет-көш — турар кижизидилг ак сеткилдиг күш-ажылдын улугу-биле хамааржыр. «Меже-гей» совхозтун №1 брига-дын хову турлаанда сто-лоузынга чөдө бөзгө, тракто-ристер болгаш чаштырыкчы-лар мыда ажилдап турар по-варларын мактап чутаала-жыр.

Улуг повар Варвара Петро-на Белаар ам чеди чыл дур-гузунда турлаага чөм белет-көш келген. Оон хайымдырган муш, быжырган чөмчөри не-зөдө-ле айдангы, шынары эки. Поварын дуузалыгымы Люба Терентьева дуржулга-лыг поварын арга-мергежи-лыне өөргөтөп ак, база-ла ак сеткилдиг ажилдап келген.

Эрткен кымын-даа мушай турар, келээ орай ажилын доозар, чөм кымынчаларын ажилы чымыштыг. Чүгө ды-к, агрегаттарда ажилдап тур-рар улуг эргөткөсүн 7 шапка чөмчөсүн эскөдөр, дүштөк чөм — хуушкуну 1 шапка, келээккин — 19 шаптан өтө-дөн, 21 шапка чөдөр болгай. Ичангаш бо ажилда чүгө Варвара Петровна утбай ийи ажил-агыйне бердиге кызымаккай кижизир шы-дыжыр.

ЧУРУНТА: повар В. П. Бе-лаар (муруну охтурган) би-ле оон дуузалыгымы Люба Те-рентьева чөм белеткөп тур.

С. ФЕОКТИСТОВТУН фотогу.

Бистин чуртувуста

Күш-ажылчы ээлчегде

Эвилелдешкен болгаш автономнуг республикаларын, авто-номнуг областтарын болгаш национал округтарын чедип-кинеринин дугайында, оларын кады амыдамылганын, коммунист тургузуушкунга салымшынын дугайында СЭТА-нын корреспонденттеринин дындагылары чуртун бу-луң бурузундан кээп турар.

Уралдын «Нурээ»

Уралдын В. И. Ленин аттыг «Уралэлектротехника» заво-дунда Таджикистанын Нурек ГЭС-ке элп тургузар 300 муш киловатт күштүг үшкү агрегатты кылдып эгелдөн. Аям-дүмэ республиканын чачы (ийи тос агрегаттарын кылдыр ухтур-луг) ССР-нин тургустунганын бээр 50 чыл болуу-биле холбоштыр эш чутула чачыларын бирээс апарган. Ону күс-седир дөшт партияны хымналдын тускай штайын база тур-гускан.

Оон ухтуртучу сураглыг конструктор, күрүнө шаңналын алган К. Костин мында деп чутаалаан:

— Нурекке тургузар генератор эске ынды машиналар-дан ыгалып турар. Оларын 650 тонна роторлары Красно-арск ГЭС-те роторлардан белин ийи катап дүргөн доганып, ажилдаар ухтуртуп. Ичангаш заводтун тускай эртемдигери оон кезектерин быжыг кылдыр дөшт нарын ажилдарын кыл-ган.

Коммунисттерин саналын боттаар заводта «Нуректин» тус-кай салдырын база тургускан. Ол үчөстөктө Карелиянын Михай-ловскинин аныктар бригадалар ажилдап турар. Бүтү брига-да ээлчег даалгалын дык ажил күжөдир турар.

В. СТАРИНОВ,
(СЭТА-нын көрр.).

СВЕРДЛОВСК.

Өцүг металлургия төвү

Россия Федерациянын, Украинанын, Узбекистаннын бол-гаш эске-даа республикаларын бир чүс бүдүрүлгөсүн ийи инженерлери Алтайнын руза комбинаттарына чоран. Олар дагыжыларын, металлургиянын техниктиг болгаш техноло-гит чач-чаа ажилдары-биле танышкан. Олар эш илангы бир чүс кижинин орунуга ажилдаар чик кудур автоматтыг шу-гуну дык сонугураан.

Көргүдүн эилдеринин артык чүдөдүр алектри күжү-биле болбазырадыр, а ошолчан чик артыкчыларын нарын арга-биле кылдыр эш чаа херекселер Ленингорскин поли-металл комбинатында мык ажитыг бөбө турар. Эске-даа эвилелдешкен республикаларын дуузы-биле Казахстанын чөөн чүгүндө өнүгү металлургиянын төвү апарган. Алтайнын комбинаттары бо талазы-биле бүдүрүлгө ажилдачыларын муракчы дуржулгазын шолкаан апарган. Оларда чаа арга-биле улуг-улуг даштарын (бирээс-ле 20—30 калыт бажык шыкар) сөөртүрүп өптүп, ийи-иш кылдыр үрүктөп бузуп турар. Алтайнын ийи бүдүрүлгө черлеринде чикти кудурын буруу-биле механизастаан, нарын реактор-шип-киштерин ажилдаан. Ол дөртө делегейде эш боттайгы мы-дыг аргалар болуп.

Москванын, Алма-Атанын, Новосибирскин, Усть-Камене-горскин болгаш эске-даа хоорайларын өртөмдөдөр-биле калы ажилдап турган, Алтайнын заводтарында эш бедик шы-нарыг өнүгү металлдарын эилдирип турар апарган.

В. ГАНЖА,
(СЭТА-нын көрр.).

АЛМА-АТА.

Найыралдын хемчи-биле

Бозомодемьянскин ийи салдаар конторанын судно-лары Марий АССР-нин деишкөрдөндө кескен ыяштарын Во-га хемин дамчыштыр сөөртүп балдырып эгелдөн. Ол черден ыяшты салдаар эгелдөдүн бээр ам безен чыл ажил тур-рар. Ичанга бо чылды Бозомодемьянскин сал балдырык-лары Россиянын кол хемин дамчыштыр Астраханга чедир бүдүн-чартык миллион кубометр ыяшты салдаар ухтуртуп.

ДЕМИСЕЛГЕ КАҢНАЛГАН АҚЫ-ДУҢМАЛЫШКЫ ЧОРУК

Ала-чүрттүн Улуг дайымы тоғузе ханылаан тудум-на оа чыдарың болушкуннары улам ханы бодалы турган. Билгиле бисти тилекеге чедир келген көл чүзү — бузулбас чалгыс ап, сырый каттыжымшкын, бүгү совет кижилерин ақы-дунма быжы өвилелди онза иледи-биле көстүп келди.

ССРЭ-нин тургустунганын чартык чүс чыл юбилейге белеткен турарымыс бо хүн-нерде ленинчи партияныска ханы өөрүп четтиргенисти илгерилеп турар бис. Ооп мерген удурутуганын ачы-адында ленинчи национал-политика тилеги болгаш бүгү таланын шылгаланын тудуу эркен. Совет улустар чүгү өвилелдеп алгаш, нийти күш-биле бодунун хосталганын болгаш хамаарышас чоруун, бодунун револютуг чазал алышкыннарын камгалап ап шыдаан деп чүвени кижиге төрелтенин айымдыг дайыны — гитлерки фашизм-биле сегиржи алышкын тодаргай херечилеэн. Делегей империализмдин национал өжөн-өзүкү чартык каттап тургузар, кой националдыг социалистиг күрүшүн сангалап, башка-

ландылар дээр оралдыжым-кыны, кордажкыны бүтпей барган. ССРЭ-нин улустары таңгыс кижиге болуп алгаш, боттарынын социалистиг Ала-чүртүн камгалаары-биле маадырлы-биле тудуу, эрес-кежээ ажаллап, турштуг болгаш дидим чоруктун үлгер-чижен бүгү делегейге көргүскөн.

Байгачкы улуг тудууш-кунун фронттарына миллион ажим белоруслар чазал-жип турган. Дайынын баштайгы үезинде-ле республиканын ажелеттирген районна-рыга партизан шимчөөшкүн тургустуна берген. Овсейс-хольдеринен Польшенин ар-га-арыгылыкта, Бристиден Дубовна болгаш Ормаша чедир девиескэрге ажелетчилерге удуу демиселдин чалбыжы чангыс-даа минутада соксаш дивизон. Белорус улустун маадырлыг оолдар, кыстары-биле кады өжөн негекчилеринин одурунга орустар, украинер, латыштар болгаш литвалар, казактар болгаш грузинер, узбектер болгаш татарлар — ақы-дунма бүгү совет улустарын төлөөкчилери тудуу турган. Чүгүл Польшеге чалажып чоруп турган «Искра» деп отрядка 28 национал-дын төлөөкчилери кирип турган.

Белорусияга партизан шим-чөөшкүн калбарына орус улустун оолдар, кыстары кой чүдүтү кылган. Республи-

канын девиескэринге Смолен-скийн болгаш Брянскийн бодун-бодун партизан отряд-тары болгаш каттыжымш-кыннары хөдөлүп турган. Дайынын тудуушкуннарга украин болгаш литва эштер-нин дузаламчыын үргүчү ап келген бис.

Белорусиянын Коммуни-стиг партиянын Топ Коми-тетинин удурутуга-биле он чакыт обкомун, партиянын районнар аразынын, районнар-ның болгаш хоорайларын 185 комитетин, отрядтарга болгаш бригадаларга партиянын 1132 эге организациянын, партия-нын девиескэр айым-биле 184 организациянын тургускан. Комсомолдун партияга удуру-ка област, хоорай, район комитеттери илдепейлиг хөдө-лип турган.

Улустун өжөн негекчилер-ини хүрөөленинге 35 муң ком-мунист болгаш 95 муң комсо-молчу бактап турган. Олар хүндүс-даа, дуне-даа немец-терге дыш бербей турганар. 1941 чылдын июлда тургус-кан Минскийн чакыт об-кому дайынын тылынга аң баштай хөдөлүп эгелен. Ол-ла чылын Белорусиянын де-виескэринге партизаннарын 200 отряды ажаллап эгелен. «Коммунист» тура-талыкы шимчөөшкүн улам массалыг апар чыдар болгаш негекчил-ерин дайынын удурутуга айымды тургуза берген» деп фашистиг Германиянын чеп-

И. ЗАХАРОВ,
Совет Эвилелинин Маадыры, Витебск областа
Освейскийн М. В. Фрунзе аттыг партизан брига-
дазынын командири чораан.

сектиг күштеринин кол коман-дыламын штанын началь-ниги фельдмаршал Кейтель бодунун бир дузаламчы ми-нир ужурга таварышкан.

Белорусиянын партизан-нары 1942 чылдын чазыдан эгелен, ажелетчилерге док-тазалма согушкуннары тавар-ыштырып эгелен. Ол чылдын июль айга чедир дайынын 1187 эшелонун болгаш кан-кук поезидерин алдарып ба-дырган. Уш районун парти-заннары боттарынын күжүн каттыштырып алгаш, Полоцк-Двинск аразынын орунда Дрисса хемни кежилди көвү-рүгү чазе тевиескен. Оон түн-нелинде ук орукка шимчөөш-кин 16 хонук иштинде саа-дан. Минск каттыжымшкын Славное деп станицаны бол-гаш Пинь хемде көвүрүгү чазе тевиескенден ол орук-ка шимчөөшкүн 18 хонук иш-тинде үзүлгөн.

Ала-чүрттүн дайынын чыдарында партизаннар чар-тык миллион немец солдатын болгаш офицерлерин уу-ткап, 11128 эшелону ай-дарган, демир-оруктун 29 станицанын, 948 штабты бол-гаш гарнизону ууткап, 18 муң автомашинаны, 1355 танкын, 305 самолётту уу-ткап, азы үрөгөн.

Белорусиянын девиескэри-ге партизаннарын 1109 от-рядыга болгаш 199 бригада-ныга каттышкан 370 муң кижиге чазалжып чоруп турган. Хоорайларга болгаш районнар төртпеге чакыт даалга күе-седир 70 муң кижиге, ол ыш-каш тускай даалгалар күе-седир 400 муң кижиге ажаллап турган. Улустун өжөн негек-чилери Белорусиянын нийти девиескэринин 60 хууун контролдап турган. Чамдык районнарга оларын долу эр-гелиг ээлери болуп турганар.

Партизаннарын дыка кой каттыжымшкыннары Совет Армиянын кезектери-биле де каттыштырып, хөдөлүп кел-ген. Чижээ, «Большевик» деп бригада район төвү Лойскийн хостоп алгаш, ону 26-гү гвардейки дивизиянын кезек-тери келижеге камгалап кел-ген. Воровский, Куйбышев, Киров аттыг бригадалар Пинь хемин Березовскдан Пухови-чиге чедир кезиктерин ээлеп алгаш, ону Совет Армиянын кезектери келижеге тудуу тур-ган.

Орус, белорус болгаш ла-тыш партизаннарын дайы-ны кады ажалдажымашкын дугайын онзаласкап чугаала-сап тур мен. Белорусиянын согуу талазынга, РСФСР-ге

болгаш Латви ССР-ге хамаар-жыр районнарга 1942 чылдын баштайгы чартында ақы-дун-ма партизан крайы тургустун-ган. Оон девиескэринден не-мектери болгаш оон чалчала-рын үндүр сывырган. Он муң дөрбелчин километр ол крайга 100 муң чурттакчы турган. Орус, белорус, латыш, парти-заннар чангыс кижиге эр-гелеткеп алгаш, фашист гар-низоннарын чыла таап тур-ган.

Гитлержилер партизан шим-чөөшкүнн басып алыр дээш кады улуг оралдыжымшкын-нарын кылган. 1943 чылдын январь 27-де 15 муң кижиге немец-фашисттик экспедиция танкыларга, артиллерияга, са-молёттарга деткилип алгаш, Дретунь-Язго хөл, Идрица болгаш Себег үвүне шаап халдаашкын эгелен. Ол-даа чылдын февральда оон-даа кой кижиге немец отрядтар барын болгаш согуу чүктүк партизан районнарына хал-дап эгелен. Шаажылаачылар 20 хонук иштинде чүгүл 30 км. бурунгалар.

Партизаннар чазалжымшкын, Свольдо хемин арга-арычине көжүп, чонун ээртишкан, оруктар-ын, көвүрүгтерин үрөгөп чо-раан.

Өжөн негекчилеринин от-рядтары март 30-де удуу шаап халдаашкын эгелен. Фашистер коргуп девиелен, ээлери тургустары каапкан, аткаарлазлар.

Дайынын дежи тургаш, канчаар-даа аажок араатан-зыг чорукту үүлгедип турган. Кижиге болуп арын-пүрүтүп ыш-кынган фашист илдегеттер Ов-сейск районда тудуга хамаар-жыр бүгү-ле чүвени ууткап каан. 3500 тайбын чурттакчы-нын өлүргөн, өрттөкөн, хемге болгаш хөдөргө дүжүргөн. Чамдык чурттакчылыг суу-ларын чонун чангыс-даа кижиге артырай өлүргөн. Ол ду-гайын Белорусиянын Ком-мунист партиянын Топ Комитетинин 1943 чылдын апрельде үндүр-ген хуудузуна чугаалап тур-гар. Ол хуудусту «Овсейск трагедиясы» деп ааан.

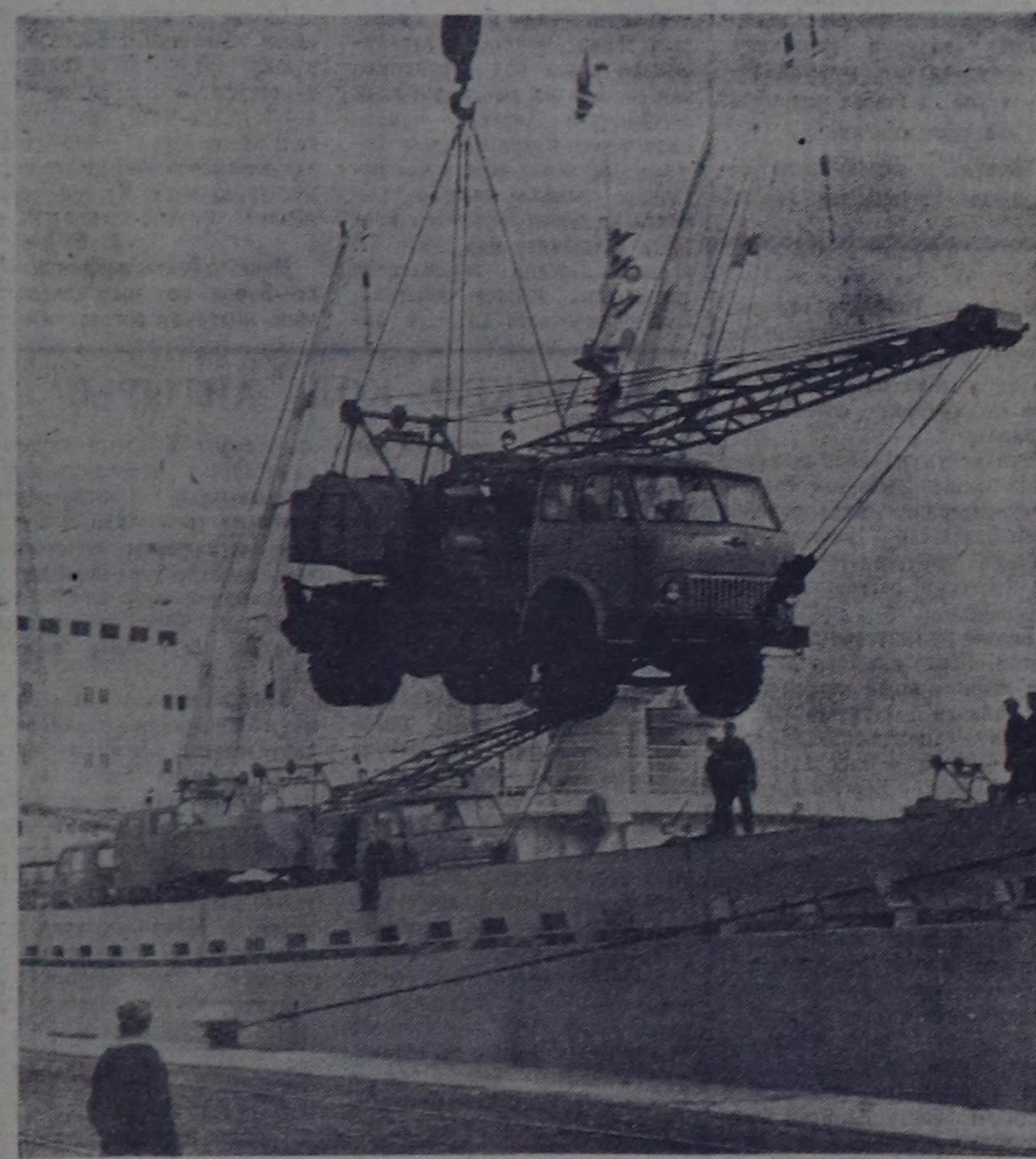
Иччала-даа хосталга дээш демисежип турар улусту кан-дыг-даа дерин үүгедилешкип коргудуп шыдаан. Партизан-нар негектерини шаажылааш-кыннарына удуу улам дем-нин-биле көдүрүп үнгөн. Бе-лорус партизаннар-биле кады өске дыка кой националлар-нын төлөөкчилери дайы-нын улам күштүү-биле чыла шаап турган. Улуг Октябрь-дан төртүгүнчү улустарын ақы-дунмалышкы чоруу со-циалистиг Ала-чүрттүн кам-галакчыларын найралы болгаш ханы-биле быжыла-тырган.

Уш өвилелешкен республи-канын кызытар чогууда ра-йоннарын ажалыч чоннары ақы-дунмалышкы партизаннар-нын маадырлыг чоруун йа-рооп, найралдын басырын

даштап чымып кылганар. Чыл саамында-ла июль айын баш-тайгы воскресенинде улуг-биче кижилер анаа чыгып кээп, кадыг-дошкун дайы-биле демисега амы-тынын берген маадырларын чырык турсакаалын демелеп, олар-нын мурунга мөгейип турар-лар. Найралдын ол хүнүнө үш өвилелешкен республика-нын — РСФСР-нин, Белорусия-нын, Латвиянын улустарын ақы-дунмалышкы чоруу улам быжыгып турар.

Дайын динирөөшкүн доо-зулгандан бээр 27 чыл өрт-кен-даа болза, улустун өжөн негекчилеринин дыка койу амыр-менди, калык-чагай чурттап, улус ажал-агынын бүгү азырларнда база-ла маадырлы-биле ажаллап тур-гар. Хоочуннарын улут ар-миязы эки тура патриоттук организацияларга база ажал-лап турар болгаш аныктарын бодунун улуг Төрөн чуртуга ынак болурун, бугуна кижиге-деринге партияга дузалап турар.

Совет кижилер ССРЭ-ниң тургустунганын 50 чыл оюнга белеткенмишаан, өрткөн орутун, маадырлыг тилел-гелерин орутун чоргалар-биле көрүп турарлар.

Варна — Болгариянын чүгүс судно тудууну төвү болуп турар эвес, харын чуртук Кара далай эринде улуг порту болуп турар. Дыка кой чурттарынд судно-лар ол порта кээп турар. Совет лайнерлер анаа үргүчү барып, күзөтчү аал-чылар болуп турар.

ЧУРУКТА: совет садиг суднозудун чүдүрүп келгени көдүртү краиннары бол-гаш өскө-даа техниканы дүжүрүп турары.

БТА—СЭТА-ның фотоу.

Бузулбас найыралдың көргүзүү

БЕРЛИН. СЭТА-ның корреспонденти Л. Волнухиниң дамычканы болза:

Герман-совет найыралдың чаңыл бол-ган неделязы доозулган. Неделянын кол бо-лушуну герман-совет найыралдың Гал-лага фестивалы болган. Аңза 5 муң хире профессионал болгаш бот-тывынгар арти-стер, чуручулар, музыкантылар, ыраажы-лар киришкен.

Найыралдың неделязын немец улустун фашизмден хосталганын 27 чыл оюнуң байырлыгына калсыралаштыр ээртирген. Республиканың ажалчы чоннары тилекег хүнүгө алдар болдурган байырлыг хурал-дар-биле, немец улустун хосталгазы дээш

амы-тынын берген совет дайынчыларын тураскаалдарына чектерер салыры-биле совет кижилер-биле кой саным умжар-жымшкыннары-биле бо байырлады демел-гээн.

Найыралдың неделязы Герман-совет най-ырал нийтелининин 25 чыл оюнуң байыр-лагына белеткендик лозуну-биле эртен. Ам нийтелидиң кемигүннери 3,5 милли-он ажим кижиге болуп турар. Нийтелидиң районнар болгаш округтар организация-ларында өчөт-сонгудалыг кампания үр-гүлчүлөвишаан. Бо үеде найысылал бугу-ругелеринин беш муң ажим бригадалары «Герман-совет найыралдың коллективи» деп хүндүлүг атты чедип алган.

Найыралчы аян-чорук

КАИР. (СЭТА). Египет Араб Республиканын президентини Амин Садат найыралчы аян-чорук кылыры-биле мында чедер берген ССРЭ-нин камгалап ми-нистри, Совет Эвилелинин Мар-шалы А. А. Гречкоу хүлээп алган.

А. А. Гречко Египет Араб Республиканын премьер-ми-нистрини оралачысы, шериг министри Мухаммед Ахмед Са-дек-биле база беседа кылган.

Бүгү улустун воскресниги

САНТЬЯГО. (СЭТА). Чили-нин ажалчы чоннарын чан-гыс аай Профвучун болгаш чуртун аныктар организа-цияларын таарыштырмалга төвүнүң кыйгырын бугуаар ээртирген бүгү националдын воскреснигине чүс-чүс муң кижиге ажаллаан.

Эки тура-биле кылган ажилдарга президент Альенде, улусчу чазакты министр-лери, ажилчынар, тараачынар, инженерлер, эмчилер, күрүнө албан-хаакчылар, башкылар, студентилер, школачылар ки-ришкен.

Воскресник удуу чедип-кин-биле өрткөн.

Киржиринден ойталаан

ТОКИО. (СЭТА). Окипава ордуука административтиг эгерлерин Японияга хүлээдип бээриниң албан бугуузуң бугу-ламы Токиога болган. Комму-нист партиядан болгаш Со-циалист партиядан парла-мент депутаттары, а ол ыш-каш Окипавадан депутаттар ол бугулашкынга киржирин-ден ойталаан. Бир-тээ америк шериг баазалар Окипавага хе-вээр артар болганда, Окипава-нын эгидер дугайында дугу-жука Окипавадын чогууң болгаш Япониянын бүгү ажалчы чоннарын негелде-леринге дүшпөс деп, олар ме-делгээн.

Хосталганың күштери Кон-тум жонунун төвү Контум-ге шаап халдаашкын база каттап эгелен. Бүгү дүвүнүң дугууанда кадыг-дошкун тул-чушкуннар үргүлчүлөп, па-триоттар чамдык черлерге хоорайга халлап кире берген.

Май 15-тиң дүвөзүнде «В-52» дээр аар бомбалакы самолёттун Мурнуу Вьетнам-да Контум, Хюэ, Анлок хоорайларын девиескэринче 16 удаа халдаан.

«Интерметалл» чөвүлелиниң хуралы

БУДАПЕШТ. (СЭТА). «Интерме-талл» чөвүлелиниң 15-ни хуралы Будапештиге бооп эртен. Хуралга «Интерметалл» киржикчилери чурттар—БУР-нун, ВУР-нун, ГДР-нин, ПУР-нун, ССРЭ-ниң, ЧССР-ниң делегациялары, а ол ышкаш Эконо-

микит Дузалажылга Чөвүлелиниң секретариатынын төлөөкчизи ки-ришкен.

Делегациялар металлургия талазы-биле социалист экономиктиг ми-нистериянын комплекстиг програм-мазын боттандыраарычче угландыр-

ган саналдары чугааланып көргөн.

«Интерметалл» чөвүлели кара ме-таллургиянын продукциянын чам-дык хевирлерин бугуерин специа-листаар талазы-биле ажалдарын түңилдерин база көргөн болгаш элээн чаа сүмелерин хүлээп алган.

Индий-Кыдаттын фронтуларында

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). Мур-нуу Вьетнам хосталганын уу-сучу чепсектиг күштери Куангнам жонунун төвү — Хойан хоорайда, а ол ышкаш хоорайнын барын талазында 25 километр ырак турар сай-гон шериглерин ракет-артилле-рия-биле боолаан. Оон-биле кады патриоттар Инчанг-тин барын талазында 30 кило-метр ыракта дайынчы тур-густарычче халдап. Сайгон шериглер удуу идирилгил болган дээрин дыңнаткан.

Патриоттардың хосталганы Куангчи жонуга америк-сай-гон командирлерин дүжүр-гөн десаттизм бугурашкына таварышкан. Хосталга күш-теринин ышкынчылыгына шы-дапшаан дайын жонунун де-виескэринден үлүс чоруп ужурга таварышкан. Тхыати-он жонуга хосталган девиес-кэрге шүргүп кирер дээр чалчаларын оралдыжымш-кыннары база чедипкин чок доозулган. Олар 100 ажим кижиге өлүртүп, балылаат-тырып когараан, дөвүн чорут-кан. Хосталганың Улусчу чеп-сектиг күштери сайгон шериг-лерге деткиме көргүзүп тур-ган алды самолётту болгаш вертолётту дүжүрүп аткан.

Хосталганың күштери Кон-тум жонунун төвү Контум-ге шаап халдаашкын база каттап эгелен. Бүгү дүвүнүң дугууанда кадыг-дошкун тул-чушкуннар үргүлчүлөп, па-триоттар чамдык черлерге хоорайга халлап кире берген.

Май 15-тиң дүвөзүнде «В-52» дээр аар бомбалакы самолёттун Мурнуу Вьетнам-да Контум, Хюэ, Анлок хоорайларын девиескэринче 16 удаа халдаан.

ВДР-ниң порттарычче суг оруктарын минаяларга ки-ришкен үш америк крейсер Тонкин муңулдурдан үнүп, мурнуу талаже углаш чоруп-кан деп, АКШ-тың шериг ал-бан чери меделгээн. Тонкин муңулдурдан ол үш крейсер-биле кады тос асимев база мурнуу талаже чоруткан деп, Сайгондан дыңнаткан.

Америк парламаның дем-делгээни-биле алырга, Тонкин муңулдурда «тур ыркын бай-дал» тургустунган. Хайфон порта турар даштык суд-нолар чүгүп дүжүрүп доо-зуп турар, анаа «америк само-лёттарын азы шериг кораб-лаларын талазында шалтык чок болган ышкын-тыр» деп «Нью-Йорк таймс» солун ай-тыган.

ХАНОЙ. (СЭТА). Куангнам жонуга хосталганың күштери дайынын Дайчи, Годок, 16 дугар орукта уезд төвү Ян-нам быныгалап пункттарың ээлеп алган.

Май 13-те АКШ-тың умар чүзүлү Тханьха, Нгеан, Ха-тинь, Куангбинь жоннарын, Вьетнык зонанын чурттакчы-лыг районнары боттаанга, а АКШ-тын чедиги флотууу кораблары Нгеан жонунун эрик девиескэрин артиллерия-биле боолаан деп, ВДР-ниң Даштыкы херектер министр-ствозун меделгелинде чу-гаалаан.

ВДР-ниң Даштыкы херектер министрствозу АКШ-тың бо үүгедилештир шыңгыс бугуу шаап, ВДР-ниң девиескэри бомбалап, боолаарын доп-доруан соксадырын шиктирип негеп тур деп, меделгеле де-медгээн.

Тайбыңче орук — чугаалажымшкыннар

● ХАНОЙ. Мурнуу Вьетнам Республиканың Революст тур чааа меделге кылган. АКШ-тын чааа Мурнуу Вьет-намда агрессиянын, дайынын «вьетнамчылар» дээр политика-зын болгаш, Вьетнам талазы-биле Париж чөвүлел хура-лында чугаалажымшкыннарга каттап киржир болгаш Мур-нуу Вьетнам Республиканың Революст тур чаааазын 7 чүдүлден тургустунган саналыга боттут харынын бээр ужу-руг дээрин ол меделгелинде айткан.

● СОФИЯ. БКП ТК-нын Политбюрозун, кежигүнү Тано Палов Мурнуу Вьетнам Республиканың Болгарияда херекте-ринге тур бугуерттирген Игван Ван Юанты хүлээп алган. АКШ-тын Индий-Кыдатта агрессияныга холбаштыр БКП-нин болгаш Болгариянын чазаның өскерил чок тургужун ол баштык, бодунун интернационалчу хүлээгезинге шыңгы болар удуу Вьетнамын маадырлыг удузунга деткимени болгаш бүгү талажы дузаламчынын моон, сонгаар-даа чугаа-жок көргүзүп дээрин меделгээн.

● ЛЮКСЕМБУРГ. Люксембургтун Коммунист партиязы-нын Топ Комитетинин Куусжом ВДР-ниң девиескэри АКШ-тын умар чүзүлүн бомбалап турарына болгаш оон порта-рычче суг оруктарын минаяларга удуураалжымшкын илгерилеэн. Ылаа парлап удуурден меделгеле вьетнам улустун маадырлыг демисел-биле люксембург коммуни-стерин өп-сеткил каттыштырлыгын дугайын чугаалап, аки-дунма социалист чурттарын анаа көргүзүп турар ду-заламчынын ужуу-дузанын меделгээн.

● ДЕЛИ. «Каттышкан Штаттарын Вьетнамда дайынын калбартаан, ылангы ВДР-ниң порттарын минаяны тус-кай догунаан хамаарышас күрүнөге удуу агрессии үүгел-дигер-лир» деп, Индиянын Коммунист партиянын ор-ганы «Нью эйдс» солун бизгэн. Парижте тайбын чугаа-лажымшкыннары каттап эгелээрин болгаш Мурнуу Вьетнам Республиканың Революст тур чаааазын чеди чүдүлден тур-густунган программаны хүлээп алырын ИКП-ниң органы АКШ-тан негээн. (СЭТА).

Специалистер ужурашкан

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). Хьюс-тонга (Техас штат) носсме ме-дициназынын талазы-биле со-вет болгаш америк специали-стерниң элечкеп ужура-жымшкыны болган. «Союз-11» болгаш «Аполлон-16» а ол носсме корабларын, а ол ыш-каш орбитаның «Салют» деп совет эртен станица-зын

укудуушкуннарын, түңүлгөндө чыгдарган эртен меделерин умжаржымшкын үезинде солуккан.

Бөлүк совет специалистер АКШ-тың аэронавс медицина ассоциациянын чыл бугу-де чылдырлар конференция-нын амыгына киришкен.

Брандтының чугаазы

БОНН. (СЭТА). Даниянын Обсерво зоорайына социал-демократтарын митингизине ГФР-ниң канцлеры Вилли Брандт чүс чугаалаан, ССРЭ болгаш ПУР биле ГФР-ниң ат салган керээлери тайбынын болгаш Европанын чурттары-нын аразында билчишкынниг херезне салымчык болуп дээрин демделгээн. Керээлери байылаар дугайында айты-рынын талазы-биле байы-лашкынны ГФР-ниң бун-дестагында аж-даа болганын

сактандырган. В. Брандтың чугаалаан болза, бо керээ-лери байылаар-биле хо-лобшкан айтырларын чугаа-лажып көрүр-биле үс-шакты парламент оппозициялаа бээр чазактын баштын бол-лур мээң түзүлгөсү-дир дээн. Аймык чок чоруктун бо-лаш кады ажалдажымшкын айтырларыннын талазы-биле шикти-европа чөвүлел хура-нын белеткээринге ГФР-ниң боттуу салымчынын кишер күзөлдүн ол айткан.

Америк сенат кежигүннери КУР-га чораанының дугайында

ВАШИНГТОН. (СЭТА). Демократ-тыг хой нуруунун удуруткучуу М. Менсфилд болгаш республикан-чаларын удуруткучуу У. Скотт чокта чаа боттарынын КУР-га чораанынын түңилдерин дугайында илгек-лери сенатка кылган.

Менсфилдин меделгээни-биле алырга, сенат кежигүннери Кылатка хой ужуражымшкыннары болгаш беселаларын кылган. Билгиле Чжоу Эн-лай-биле мыдыг ужуражымш-кыннар болгаш беселалар база бол-гулаан. «Биске көргүскөн хүндүл-чел чорук ханы болгаш улуг болган.

Найыралчы чорук иле болган» деп, сенат кежигүнү чугаалаан.

Оон меделгээни: «Каттышкан Штаттар болгаш Кыдат таарымчалыг харылааларын каттап тургустунган оруунга чүгүл баштайгы базынын кылган». Менсфилдин чугаазы-биле алырга, америк-кыдат чоокшула-жымшкын үш чыл мурунда Кылат-сонун актринизм чарлааны-биле херек кырында эгелен.

«Февральда Кылатка аян-чору-нун үезинде президент Никсонун ажиткан орук кааа чедир бээр ам-даа тодаргай эвес», ыччала-даа

«кыдаттар АКШ-биле чоокшулажы-рын күзүп турар чорук» деп, сенат кежигүнү айткан.

Ам АКШ-тын болгаш КУР-нун аразында хууза харылааларын хог-жудерин планнарын кылып тул-дар дээрин Менсфилд дыңнаткан. «Төлөөкчилер палатасынын удуру-тучуларын аян-чорунун хуусаа-ларын дугайында дугурука чед-лип алдыган. Бо чылын конгресс-тин өскө-даа кежигүннери кылат-тарын чуртуга кээп болурунун дугайын олардан айтыраары мынчаар харылаан: «Олар кээп болур» дээн

деп, сенат кежигүнү меделгээн.

Менсфилдин чугаазы-биле алырга, кыдат удуруткучулар Никсон биле Чжоу Эн-лайын дынамын ам-дылаага боттандыраарына «дына-ла сонургалды». Моон-биле кады Менсфилдин меделгээни болза, Вьетнаме америк халдаашкынна-рын күштегени болгаш ВДР-ниң порттарын минаяны «Вашингтон-нун болгаш Пекиянын аразында харылааларын экижилеринин аразын

